

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Ülkemizin içinde olduğu ekonomik buhranı en fazla hisseden kesimlerden biri de emeklilerdir. Ak Parti hükümetlerinin yanlış politikaları sonucunda, eşit çalışma süresi ve prim gün sayısına rağmen emekli aylıkları arasında intibak sağlanamamış, aylık bağlama oranları düşürülmüş, emekli maaşları yıllar içinde enflasyon karşısında eriyip gitmiş, emekliler maalesef, et, süt, yumurta hatta meyve sebze gibi temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar derin bir yoksulluğa sürüklenmişlerdir. Ülkemizde, aldıkları emekli aylıkları ile geçinemeyen yaklaşık 7 milyon emekli, emekli olduktan sonra çalışmaya devam etmektedir.70'li yaşlarında bile inşaat, tersane gibi ağır ve tehlikeli iş kollarında çalışmak zorunda kalan binlerce emekli vardır. Oysa emeklilik dönemi fiziksel hareketliliğin ve reflekslerin çok daha yavaş olduğu bir dönemdir. Nisan 2021 tarihinde emekli maaşı yetmediği için çalışmaya devam etmek zorunda kalan, 71 yaşındaki Mustafa Şimşek, inşaatta taşeron işçisi olarak çalıştığı Dalaman Kağıt Fabrikası'nda çöken iskelenin altında kalarak hayatını kaybetmiştir. Yine, Mart 2022 tarihinde, Kayseri'nin Melikgazi İlçesi'ndeki, emekli maaşı yetmediği için 14 katı bir inşaatte gece bekçiliği yapan 77 yaşındaki Hikmet Sungur, yüksekte düşerek hayatını kaybetmiştir. Emekliler, Ak Parti iktidarının yanlış politikalarının bedelini canlarıyla ödemektedir.

Ak Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılında 5 bin prim gün sayısı olan için aylık bağlama oranı %41 iken bu oran bugün %27.78'e, 5 bin 400 prim gün sayısı olan için %45 olan aylık bağlama oranı %30'a, 6 bin prim gün sayısı olan için %47 olan aylık bağlama oranı %33.34'e, 7 bin 200 prim gün sayısı olan için %55 olan aylık bağlama oranı %40'a,9 bin prim gün sayısı olan için %65 olan aylık bağlama oranı ise %50'ye düşmüştür. Aylık bağlama oranlarındaki bu düşüş, emekli aylıkları arasında uçurum yarattığı gibi aynı zamanda emekliler arasında eşitsizliğe neden olmuştur. Sosyal güvenlik sistemine dahil oldukları çalışma koluna bağlı olarak, benzer yıl ve prim gün sayısına sahip çalışanların emekli aylıklarında farklılık olması en başta Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Ülkemizin içinde bulunduğu ağır ekonomik buhran tablosu içinde, bu kadar düşük emekli aylık bağlama oranları ile emekli vatandaşlarımızın geçimlerini sağlayabilmesi ve insan onuruna yakışır bir hayat sürebilmesi mümkün değildir. Ak Parti'nin 20 yıllık iktidarı döneminde, emeklilerin alım gücü her geçen yıl daha da düşmüştür. 2002 yılında, en düşük SSK emeklisinin 240 liralık maaşı ile o dönemde gramı 18.2 lira olan altından 13 gram, en düşük memur maaşı olan 377 lira ile 21 gram,

en düşük Bağ-Kur maaşı olan 138 lira ile 7.5 gram altın alınabilirken, 2022 yılı Ekim ayı itibariyle gramı 990 lira olan altından, en düşük SSK emeklisi maaşı olan 3 bin 500 lira ile ancak 3.5 gram, en düşük memur emeklisi maaşı olan 5 bin 326 lira 5.3 gram, en düşük Bağ-Kur emeklisi maaşı olan 4 bin 7 lira ile ise 4 gram altın alınabilmektedir. 20 yıllık Ak Parti İktidarı döneminde, SSK emeklisinin maaşı 10 gram, memur emeklisinin maaşı 15 gram, Bağ-Kur emeklisinin maaşı ise 3,5 gram erimiştir.

Kişi başına düşen milli gelirin 12 bin 582 dolar ile en yüksek olduğu yıl olan 2013 yılında, en düşük SSK emeklisinin 923 lira olan emekli maaşı, 2013 yılından 1.90 lira olan dolar kuru üzerinden 486 dolar ederken, en düşük memur emeklisinin 1.163 liralık emekli maaşı 612 dolar, en düşük Bağ-Kur emeklisinin 738 liralık emekli maaşı ise 388 dolar ederken, 2022 yılında önerenin verildiği gün itibariyle 18.60 olan dolar kuru üzerinden en düşük SSK emeklisinin aldığı 3 bin 500 liralık maaşı 188 dolar, en düşük memur emeklisinin aldığı 5 bin 326 lira 286 dolar, en düşük Bağ-Kur emeklisinin aldığı 4 bin 7 liralık maaşı ise 215 dolar yapmaktadır. 2013'ten bu yana son 9 yılda, emekli maaşları dolar bazında; SSK emeklisinin maaşı 298 dolar, memur emeklisinin maaşı 326 dolar, Bağ-Kur emeklisinin maaşı ise 173 dolar azalmıştır.

Bunun yanında, Eylül 2022 tarihi itibariyle ülkemizde açlık sınırı 7 bin 245 TL, yoksulluk sınırı ise 23 bin 600 TL'dir. 22 Eylül 2022 tarihinde, Birleşik Kamu-İş Halkın Enflasyonu araştırmasına göre; Gıda fiyatları yıllık olarak yüzde 179,3 oranında zamlanmıştır. Bu yıl eylülde geçen yılın aynı ayına göre ekmek, un, bulgur, makarna fiyatlarında yüzde 173,5, et-balık fiyatlarında 103,6, süt ve süt ürünleri ile yumurta fiyatlarında yüzde 146,9, yağ fiyatları yüzde 96, meyve fiyatları yüzde 215,5, sebze fiyatları ise yüzde 447,1, bakliyat fiyatları yüzde 130,5, diğer gıda fiyatları ise yüzde 157,8 oranında zamlanmıştır. 3 Ekim 2022 tarihinde TÜİK tarafından açıklanan makyajlı verilere göre bile enflasyon yüzde 83,45 olmuş, TÜİK bile enflasyonun üç haneli rakamlara doğru hızla ilerlemesini saklayamaz olmuştur. ENAG tarafından yapılan açıklamaya göre ise gerçek enflasyon yüzde 186,27'dir.

Tüm bunlardan ortaya çıktığı gibi, ülkemizde emekli aylıkları hem aylık bağlama oranlarının azaltılması, hem ülkemizdeki enflasyonist ortam hem de Türk Lirasının döviz karşısından hızla değer kaybetmesi nedeniyle hızlı bir şekilde düşmüştür.

Açıklandığı üzere, sosyal güvenlik sistemi, çalışırken ve emeklilik döneminde sosyal devletin vatandaşlarını muhtaç hale getirmeyecek bir sosyal korumayı ifade etmektedir. Yıllarca devlete hizmet veren ve ülkenin kalkınmasına katkı sunan her vatandaşın sosyal güvenlik şemsiyesi altında, adaletli bir şekilde gelir ve sağlık güvencesine sahip olması, hayatını hiç kimseye ihtiyaç duymadan devam ettirmesini sağlayacak koşulların oluşturulması sosyal devlet ilkesinin en doğal sonucudur. Ancak Ak Parti'nin sosyal güvenlik alanında yaptığı değişiklikler bugün emekliler arasında adaleti tesis etmekten çok uzaktır. Mevcut uygulamada emekli aylıkları arasında oluşan uçurum günden güne derinleşmekte, emeklilerin aldıkları maaşlar en temel ihtiyaçlarını bile karşılamalarına yetmemektedir. Kamu emeklilerine %7+enflasyon

73380

farkı oranında ve SGK ve Bağ-Kur emeklilerine 6 aylık enflasyon oranında yapılan zamlar emeklilerin beklentilerini karşılamaktan çok uzaktır. Bugün emekliler torununa harçlık veremediği için, torunundan kaçır hale gelmiştir.

Bu nedenle ülkemizde emekli maaşları ile ilgili olarak acilen bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olarak, benzer durumda olan emeklilerin maaşları arasındaki farklılıklar giderilmeli, emekli aylık bağlama oranları yükseltilmeli, emeklilerin milli gelirden pay almaları sağlanmalı, en düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesine çekilmeli, yıllarca çalışan ve ülke ekonomisine önemli katkılar sunan emeklilerin, rahat ve huzurlu bir emeklilik dönemi geçirmelerini sağlayacak ekonomik iyileştirmeler yapılmalı, emeklilerin aldıkları maaşlar ve ülkemizdeki ekonomik buhran da göz önüne alınarak emekli vatandaşlarımıza 2023 yılı Ocak ayı beklenmeden, emeklilerin son yıllardaki ekonomik kayıplarını giderecek ve insanca yaşamalarına yetecek kadar seyyanen zam yapılmalıdır.

Bu çerçevede;

- 1)Ülkemizde aynı çalışma süresi ve prim gün sayısına sahip emeklilerin maaşları arasındaki uçurumu ortadan kaldıracak, emekli aylıkları arasında intibak sağlayacak bir çalışmanız var mı?
- 2)2008 yılında 5510 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ile %30'lara düşen emekli aylık bağlama oranının yükseltilmesi düşünülmekte midir?
- 3)Önergenin cevaplandığı tarih itibariyle, en düşük emekli maaşı olan 3 bin 500 TL aylık alan emekli sayısı kaçtır?
- 4)Önergenin cevaplandığı tarih itibariyle, asgari ücretin altında emekli aylığı alan emekli sayısı kaçtır?
- 5)Önergenin cevaplandığı tarih itibariyle, en düşük emekli maaşı olan 3 bin 500 TL ile 5 bin 500 TL olan asgari ücret arasında emekli aylığı alan emekli sayısı kaçtır?
- 6)Önergenin cevaplandığı tarih itibari ile Eylül ayı açlık sınırı olan 7 bin 245 TL'nin altında emekli aylığı alan emekli sayısı kaçtır?
- 7)Önergenin cevaplandığı tarih itibariyle 5 bin 500 TL ile 7 bin 245 TL arasından emekli aylığı alan emekli sayısı kaçtır?
- 8)Ülkemizde emeklilerin, üç haneli rakama hızla ilerleyen enflasyon karşısında ezilmemeleri ve emeklilik dönemlerini insanca yaşamalarına yetecek, ekonomik ve sosyal açıdan rahat ve huzurlu geçirmelerini sağlayacak düzeyde seyyanen zam yapılması düşünülmekte midir?